

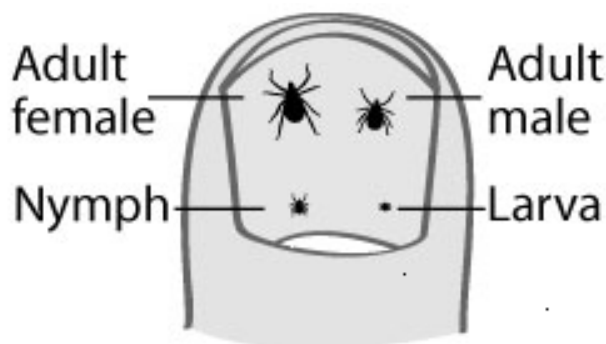
De ziekte van Lyme:

Wat is de ziekte van Lyme?

- De ziekte van Lyme is een zoönose (een ziekte die van dier op mens wordt overgebracht) en die veroorzaakt wordt door de bacterie *Borrelia burgdorferi*.
- De bacterie wordt niet rechtstreeks, van mens op mens, overgebracht maar via een zogenaamde 'vector'.
- In het geval van de ziekte van Lyme is de vector *Ixodes Ricinus*, een teek met een hard rugpantser.
- De ziekte van Lyme treedt vooral, maar niet exclusief, op in de zomermaanden.
- In België komt de ziekte voornamelijk voor in de Kempen, de Oostkantons en in de Ardennen.
- Ongeveer 10% van de teken zijn met de bacterie besmet: niet iedere tekenbeet zal dus aanleiding geven tot de ziekte van Lyme.

Wat is een teek en hoe kan je ze herkennen?

- Een teek is een minuscule diertje, nauwelijks groter dan een speldenknop.
- De levenscyclus omvat 4 stadia: eitje, larve, nymfe en volwassen teek.
- Zowel de larve als de nymfe en de volwassen teek hebben een 'bloedmaaltijd' nodig om zich verder te ontwikkelen.
- De volwassen teek zuigt bij zijn gastheer bloed op waardoor het achterlijf steeds dikker wordt.
- Mensen kunnen zowel door nymfen als door teken gebeten worden.

Nymfen, larven, mannelijke en vrouwelijke teken

Een normale teek (links) en een met bloed volgezogen exemplaar (rechts)

Wat zijn de symptomen van de ziekte van Lyme?

- De ziekte van Lyme verloopt typisch in periodes met verbetering en met opstoten.
- Iedere stadium van de ziekte kent zijn eigen karakteristieken. Stadium 1 duurt meestal enkele weken, stadium 2 enkele maanden en het stadium 3 begint maanden tot jaren na het eigenlijke ontstaan van de ziekte.
- Stadium 1
 - ✓ Een tekenbeet is op zich niet pijnlijk, en wordt dat ook dikwijls niet opgemerkt.
 - ✓ Op de plaats van de beet manifesteert zich in eerste instantie vaak een rood plekje.
 - ✓ Dit verdwijnt meestal na enkele dagen tot weken.
 - ✓ Na een incubatieperiode van enkele dagen tot 2 à 3 maanden begint de ziekte dan met een rode, ringvormige huiduitslag die zich geleidelijk perifeer uitbreidt en verbleekt in het centrum (Erythema chronica migrans).
 - ✓ Tijdens het eerste stadium kunnen zich ook algemene, niet-specifieke symptomen voordoen: moeheid, hoofdpijn, koorts, lichte nekstijfheid, spier- en gewrichtspijnen en een algemene malaise.
 - ✓ Wanneer de ziekte niet tijdig gediagnosticeerd en behandeld wordt, zal de bacterie zich via de lymfewegen en/of via de bloedbaan verspreiden naar de rest van het lichaam.
- Stadium 2
 - ✓ Na verschillende weken tot maanden ontwikkelt ongeveer 15 % van de patiënten ernstige neurologische ziekteverschijnselen.
 - ✓ Deze tekens kunnen doen denken aan hersenvliesontsteking (meningitis) of aan ontsteking van de hersenen zelf (encefalitis).
 - ✓ De aangezichts- en de oogzenuwen kunnen aangetast zijn en functioneel uitvallen.
 - ✓ Hevige pijnen in andere delen van het lichaam kunnen zich voordoen.
 - ✓ Enkele weken na het begin van de ziekte vertoont ongeveer 8 % van de patiënten symptomen van aantasting van het hart. Meestal betreft het ritme- of geleidingsstoornissen.
 - ✓ Tijdens het tweede stadium is ook spier- en gewrichtspijn een veel voorkomend symptoom. Ongeveer de helft van de patiënten vertoont symptomen van deze aard. Het typisch patroon is een pijn die verspringt van de gewrichten naar de pezen, vervolgens naar de slijmbeurzen, de spieren en de beenderen. Gewrichtszwelling treedt zelden op.
- Stadium 3
 - ✓ Dit stadium wordt gekenmerkt door huid- en zenuwletsels.
 - ✓ Deze letsels zijn zeer ernstig invaliderend en hebben chronische gevolgen.
 - ✓ De zenuwletsels geven aanleiding tot spasticiteit, spraakproblemen, evenwichtsstoornissen en gedragsstoornissen.

- ✓ De ziekte lijkt in dit stadium dikwijls sterk op multiple sclerose.
- ✓ Het chronische stadium wordt ook vaak gedomineerd door gewrichtsaandoeningen.
- ✓ De huidletsels ontwikkelen zich tot een verharding en verdunning van de huid.

Wanneer kan je besmet raken?

- Je kan de ziekte van Lyme maar oplopen als aan drie voorwaarden voldaan is:
 1. Je bent gebeten door een teek.
 2. De teek was drager van de ziekteverwekker: de bacterie *Borrelia burgdorferi* (ongeveer 10% van de teken zijn besmet).
 3. De teek heeft lang genoeg op je huid gezeten om de bacterie in je bloed te kunnen brengen (meer dan 24 uur).

Risicogroepen

- Beroepshalve vormt de ziekte van Lyme voornamelijk een risico voor mensen die in bossen en op plaatsen met lage begroeiing zoals struiken en (hoge) grassen werken: jachtwachters, bosbouwers, boswachters, groenwerkers, landmeters...
- De ziekte van Lyme is een erkende beroepsziekte in ons land (ziektecode 1.403.01).

Welke zijn de preventiemaatregelen?

- Vaccinatie tegen de ziekte van Lyme is niet mogelijk.
- Een tekenbeet voorkomen is natuurlijk de beste preventiemaatregel: vermijd zones met hoog gras, vochtige bossen...
- De belangrijkste preventiemaatregel is de visuele controle: controleer na het betreden van een risicozone zelf, of met hulp van een tweede persoon, het gehele lichaam op teken.
- Draag nauw aansluitende kledij: lange mouwen en een lange broek (broekspijpen in de sokken steken).
- Licht gekleurde kleding verdient de voorkeur: teken vallen hierop beter op.
- Smeer eventueel een insectenwerend middel op basis van DEET (N,N-diethyl-m-toluamide) op onbedekte lichaamsdelen.
- Na het werk douchen en zuivere kleren aantrekken kan infectie helpen voorkomen. De teken hechten zich immers aan het lichaam en de besmetting treedt niet onmiddellijk maar slechts na een aantal uren op.

Wat na een tekenbeet?

- Wanneer men toch door een teek gebeten wordt, is het zaak deze zo snel mogelijk (binnen de 24 uur) te verwijderen.
- Dit gebeurt door de teek d.m.v. een tekentang of een fijn pincet uit de huid te verwijderen.
- Neem de teek zo dicht mogelijk bij de huid vast en verwijder ze met een vloeiende, licht trekkende beweging.
- Maak geen draaiende beweging bij het verwijderen van de teek.
- Gebruik geen middelen om de teek te verdoven: alcohol, ether, desinfectantie...
- Ontsmet de wonde na verwijdering van de teek.
- Noteer datum en tijdstip dat je de teek verwijderd hebt en de duur dat de teek op je lichaam gezeten heeft.
- Vroegtijdige behandeling met antibiotica wordt niet aanbevolen als de teek binnen de 24 uur verwijderd werd.
- Wanneer de teek langer dan 24 uur op de huid verbleven heeft, consulteert men best zijn huisarts.
- De huisarts kan eventueel een bloedtest doen om antistoffen tegen de Borrelia bacterie op te sporen.

Bestaat er een behandeling voor de ziekte van Lyme?

- Afhankelijk van het stadium van de ziekte volstaat een kortdurende of een langer aangehouden antibioticatherapie.
- De bacterie is gevoelig voor eenvoudige antibiotica zoals amoxicilline en doxycycline.
- Bij aantasting van de gewrichten of in geval van neurologische aantasting kan een ziekenhuisopname noodzakelijk zijn.